

Професионална гимназия по химични и хранителни
технологии

4400 Пазарджик; ул. "Яков Матакиев" №1
тел. 034987282; тел. 0882385282;
e-mail: txt_pazardjik@abv.bg

УТВЪРЖДАВАМ

Тодор Камбоб
Директор на ПХХТ

ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

*Програмата е изготвена на основание чл. 263, ал. 1, т. 8 от Закона за
предучилищното и училищното образование и е приета от Педагогическия съвет на
проведено заседание на дата....., протокол №.....*

Въведение

Настоящата програма е в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално-икономическото развитие.

Нормативната база за изготвяне на училищната програма на ранното напускане на образователната система от Професионална гимназия по химични и хранителни технологии - Пазарджик включва:

- Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 – 2020)
- План за 2016- 2017 г. за изпълнение на стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013- 2020)
- Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015 – 2020)
- План за действие по изпълнение на националната стратегия за образователната интеграция на ученическите малцинства (2015 – 2020)
- Национална стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността (2014 – 2020)
- Национална стратегия за учене през целия живот за периода 2014 – 2020 година
- Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество /2010 – 2020 г./
- Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите /2012 – 2020 г./;
- Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието;
- Закон за предучилищното и училищно образование;
- Наредба за приобщаващото образование;
- Закон за младежта,
- Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване до 2020 г.
- Областни и общински стратегически мерки за превенция от отпадане.

В Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 – 2020), преждевременното напускане на училище е дефинирано като сложно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на една страна в средносрочен и дългосрочен план. Превенцията и преодоляването на проблема налага провеждането на съвместна политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с личностното и професионалното развитие на децата и младите хора в България. Необходими са широкообхватни мерки, насочени към осигуряване на: успешен преход между различните степени на образование, гъвкави и успешни възможности за преждевременно напусналите да продължат обучението си в системата на училищното образование с цел придобиване на ключови компетентности, разнообразни форми на обучение, валидиране на знанията, придобити от неформално обучение, добра координация между всички заинтересовани страни.

Преждевременното напускане на училище води още до нарастване на рисковете от социално изключване, застрашава сигурността и стабилността на обществото и е предпоставка за влошаване на качеството на живот на сегашното и на следващите поколения.

При изготвянето на програмата се отчитат:

1. Ролята на цялата система от участници и взаимоотношенията помежду им, като се признава ролята на всяка от заинтересованите страни;
2. Сътрудничество в образователните институции за насърчаване на позитивната училищна култура, работата в екип в рамките на училищната общност;

3. Координираните мерки на всички нива;
4. Проследяване на напредъка на ниво училище.

Настоящата Програма конкретизира изброените стратегическите и нормативни документи в три основни направления:

1. **Превенция на преждевременното напускане на училище в Професионална гимназия по химични и хранителни технологии - Пазарджик чрез:**
 - анализ на причините, водещи до отпадане от училище и напускане на образователната система;
 - идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане на училище с оглед ограничаване на последиците от тях;
 - планиране на политики и мерки за преодоляване на рисковите фактори от отпадане;
2. **Интервенция срещу преждевременното напускане на училище чрез:**
 - Повишаване участието и ангажираността на родителите.
 - Утвърждаване на индивидуалното и групово наставничество
 - Кариерно ориентиране и консултиране.
3. **Политики за компенсиране на ефекта от преждевременното напускане на училище.**
 - Създаване на подходящи условия за реинтегриране в образователната система на преждеременно напусналите я - завръщане на преждеременно напусналите училище към формалната система на образование и обучение чрез използването на различни форми на обучение: дистанционна, вечерна, задочна, кореспондентска;
 - Участие на преждеременно напусналите училище в курсове за ограмотяване, допринасящи за социална интеграция и включване в пазара на труда;
 - Популяризиране на възможностите за учене в клубове, библиотеки, читалища, младежки информационно-консултантски центрове, регионални и местни центрове;

- Създаване на възможности за самостоятелно учене с цел признаване на резултати;
- Кариерно ориентиране и консултиране, които съдействат за информиран избор на образователен и професионален път от семейството и детето, засилват мотивацията за оставане в училище и придобиване на образователна степен.

I. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА.

1. Ясно разпределение на отговорностите и взаимодействие между различните равнища на управление.
2. Идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане на училище с оглед ограничаване на последиците от тях.
3. Насърчаване включването в образованието на рискови групи и развиване на приобщаващото образование.
4. Увеличаване на разнообразието и ефективността на механизмите и стимулите за включване в образование и обучение.
5. Изграждане на широко публично доверие и подкрепа за политиките за превенция и намаляване на преждевременното напускане на училище.

II. ПРИЧИНИ ЗА ОТПАДАНЕ ОТ УЧИЛИЩЕ:

Причините за преждевременното напускане на училище могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории:

1. Социално-икономически причини:

- Лошо качество на живот на определени социални слоеве;
- Ниски доходи – невъзможност за покриване на разходите (учебници, тетрадки, дрехи, храна и др.);
- Използване на детето, което не посещава училище като трудов ресурс с цел подпомагане формирането на семейния бюджет или участие в домакинската работа.

2. Образователни причини:

- Затруднения при усвояване на учебния материал;
- Слаб интерес към учебния процес;
- Наличие на конфликтни отношения със съученици и/или учители и др.

3. Етнокултурни причини.

- Ранно встъпване в брак;
- Възприемането на образованието като ценност в по-ниска степен;

4. Институционални причини.

- Липса на координация между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно ниво;
- Неэффективен контрол върху управлението и функционирането на политиките за задържане и реинтегриране на децата и учениците в образователната система.

5. Психологически причини:

- Чувство за неуспех;
- Неувереност;
- Неспособност да се контролират събитията.

6. Причини, свързани със здравния статус:

- Недостатъчна степен на интегрираност на деца със СОП.

III. ПОЛИТИКА И МЕРКИ ЗА ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА ПРИЧИНИТЕ ЗА РАННО НАПУСКАНЕ В ПГХХТ – ПАЗАРДЖИК.

Политиките и мерките, прилагани от ПГХХТ – Пазарджик за преодоляване на причините за ранно напускане са подчинени на националните, областни и общински стратегически мерки в строго съответствие със спецификата на образователната институция и нуждите на всяко дете.

Предприемани мерки в различни рискови ситуации:

→ **При нежелание на родителите детето да ходи на училище поради страх от социална изолация, невъзможност за адаптиране към останалите ученици и по-ниска самооценка** - Силна мотивация на родителите чрез дейности за приобщаване и създаване на силна доверителна връзка.

→ **При трудова миграция на родителите поради невъзможност за издръжка на семейството** - Ежеседмични контакти, а при нужда и ежедневни с попечителите на изоставените деца, търсене на съдействие от отдел „Закрила на детето“, при необходимост и прояви на противообществени прояви на тези деца – Детска педагогическа стая.

→ **При липса на грижи** - Оказване на социална помощ чрез дарения, както и получаване на социални стипендии;

→ *При недостатъчна образованост на родителите и занижен контрол на детето* - Търсене на непрекъснати срещи на тези родители с ръководство, класни ръководители, педагогически съветник с цел мотивиране и приобщаване към училищната общност.

→ *При чести конфликти между агресивни родители* – Създаване на доверителна връзка между класен ръководител и детето на такива родители с цел психологическо подпомагане, търсене на съдействие и консултиране от педагогическия съветник.

→ *При преждевременно напускане на училище поради ранни бракове и раждане* - Непрекъсната информираност на подрастващите за сексуалното им развитие, както и включването им в обучителни семинари и лекционни курсове, залягане в тематичните разпределения на класните ръководители на актуални за младежкото развитие теми;

- Осигуряване на възможност за продължаване на прекъснатите училище в самостоятелна форма на обучение.

За успешното прилагане на тези мерки е необходимо изготвянето на база данни на ученици от рискови групи, съобразно различните причини от отпадане. Класните ръководители, педагогическия съветник и ръководството на образователната институция следва да координират действията си и да се подпомагат взаимно. От първостепенна важност е и квалификацията на педагогическите специалисти в посока управление на конфликти, справяне с агресията и насилието чрез провеждане на обучителни семинари по тази тематика.

III. ДЕЙНОСТИ ЗА ПОСТИГАНЕ ЦЕЛИТЕ НА УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА:

1. Насърчаване включването в образованието на рискови групи и развиване на приобщаващото образование.
2. Увеличаване на разнообразието и ефективността на механизмите и стимулите за включване в образование и обучение.
3. Насочване на детето и ученика към занимания, съобразени с неговите потребности.
4. Участие на ученика в дейности в полза на паралелката или училището.
5. Поставяне на ученика в активна позиция по отношения на усвояването на нови знания и практическа приложимост на преподавания материал.
6. Превръщането на училището в приятно и желано място за учениците чрез използване на иновативни методи и форми на преподаване.

7. Диференцирана работа с трудно успяващи ученици.
8. Извънкласни дейности за превенция на поведението при деца с риск от отпадане.
9. Възлагане на отговорни индивидуални задачи на учениците, за да се почувстват значими, за да се мотивират и успяват.
10. Работа с родители.
11. Здравно образование и възпитание – провеждане на лекции и беседи по актуални теми - наркотици, тютюнопушене, алкохол, сексуална култура и др.
12. Поставянето на приоритет в работата на всички учители формирането на личностни умения у учениците за адекватно социално поведение.
13. Активно участие на ученическия съвет.
14. Спазване на Координационния механизъм за деца в риск.